

BILAG 4: Eks. på undervisningsmateriale hvor begrebet 'gengivelsesstrategi' indgår som læringselement

A1. EKS. PÅ INTRODUKTION TIL BEGREBET GENGIVELSESTRATEGIER (lærer/elevmatr.) v. Vita Riis ©

(Introttekst til læreren)

Hvad vil begrebet 'gengivelsesstrategi' sige?

Hvorfor er begrebet vigtigt at fokusere på i dag i undervisningen og i forskningen?

Hvordan bruges og undervises der i begrebet på en kvalificeret måde i billedkunst?

'Gengivelsesstrategier' er en ny betegnelse for et kendt begreb, som der efter den nye gymnasireform fokuseres særskilt på i læreplanen for billedkunst.

Gengivelsesstrategier er et væsentligt *metodisk redskab til undersøgelse, analyse og forståelse af kunstneriske problemstillinger* i forb. m. fagets teoretiske og praktiske sider – som angivet i læreplanerne

At gengive noget, at kommunikere noget og *at undersøge elementer, relationer og omstændigheder ved forskellige former for gengivelsesstrategier og -processer* har altid været et aspekt af billedkunsthaget. Fokus rettes nu mere specifikt på dette felt, ikke mindst på grund af dets nærmest universelle implikationer – der ligger i dag strategier bag næsten alle former for kommunikation, og det skal eleverne have redskaber til at undersøge, afdække, afkode og blive bevidste om.

I vejledningerne til billedkunst på HF og STX forklares "gengivelsesstrategier" således:
(med henblik på billedkunstundervisning på B- og C-niveau)

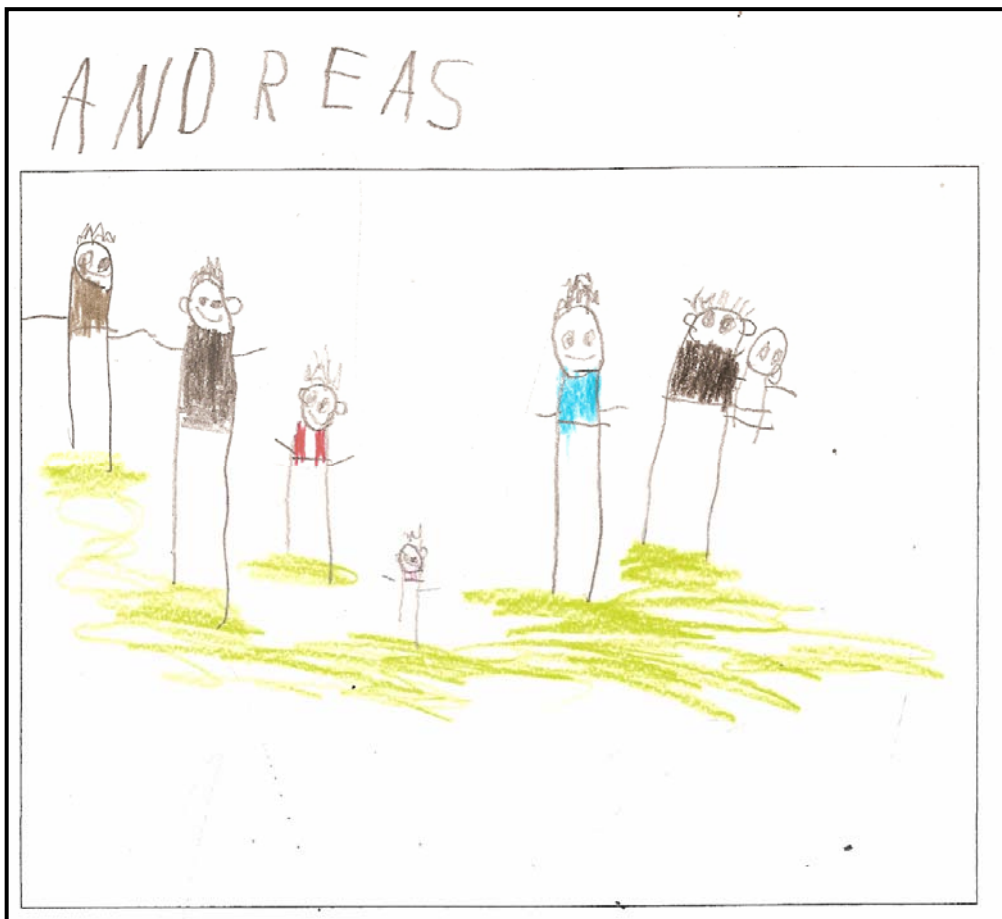
"At gengive betyder, at "afbilde" noget. Dette noget kan være noget som findes (portræt af dronningen), eller noget der kunne laves (en udkast til en bygning) eller et fantasifoster (rumvæsen). En person kan gengives således, at vi kan se hvert enkel rynke, men det kan også gøres ved hjælp af "punktum, punktum, komma, streg, sådan tegnes Nikolaj"-metoden. Det kan gøres ved hjælp af et enkelt tryk på kameraets knap, eller ved hjælp af møjsommeligt lærarbejde.

Strategi handler om, hvordan gengivelsen kan laves, og hvorfor på denne måde. Rent tekniske spørgsmål (hvordan blandes gips) er ikke så interessante. Men hvor punktumer, komma og streg skal placeres, for at man kan genkende Nikolaj, er et "strategisk" spørgsmål, ligesom spørgsmålet, **hvorfor** vi vælger denne metode i stedet for "Nikolaïdes-metoden" ("Tegn på den naturlige måde" 1941).....

Andre interessante spørgsmål, som vedrører gengivelsesstrategier er, hvordan det kan være, at en tilskuer kan genkende nogle streger som en afbildning af dronningen. Hvordan virker perceptions-apparatet egentlig i denne sammenhæng? Hvordan kan gengivelsesmuligheder have indflydelse på en arkitekts værk? Har computerteknologi været med til at muliggøre Libeskind's arkitektur? "

.NB: bruges som intro til elever: *Gengivelsens udtryksform og bagvedliggende strategi kan meget enkelt undersøges og beskrives i Andreas' tegning, som læreren i 0' te klasse bad børnene tegne for at fortælle om deres egen familie.*

- **Hvordan** har Andreas fremstillet det han vil kommunikere? – beskriv redskaber, teknik, billedelementer og samlede formale udtryk. (Fokus: *formalanalyse*)
- **Hvorfor** lige netop på denne måde? – her drejer det sig om viden om børnepsykologi, om børns billedgengivelses- og finmotoriske udvikling osv. (Fokus: *betydningsanalyse* – hvad betyder, hvad siger/kommunikerer billedet?)
- **Hvad / hvilke omstændigheder** har foranlediget at denne børnetegning kom i stand? (Fokus: *socialanalyse* – her handler det om småbørnspædagogik, lærerens uddannelse, skolens indsatsområder i indskoling osv. som skal undersøges for at kunne komme med et svar)
- **Hvilken gengivelsesstrategi?** – samlet konklusion på de 2 eller alle 3 forudgående undersøgelser:
Konklusion: Andreas har lavet sit billede sådan som vi ser det fordi læreren gav klassen den opgave, der var bestemte tegneredskaber til rådighed, hans udviklingstrin er en 6-årige, han har en vis øvelse osv.
- **Let nok at slutte sig til, så øvelsen kunne fortsætte med mere professionelle eksempler:**
En sammenligning med ældre, nyere og især samtidige *eks. på disse her fortællende gengivelsesstrategier*, der kan tydeliggøre, hvad undersøgelsen af og arbejdet med gengivelsesstrategier drejer sig om.
At arbejde med gengivelsesstrategier vil som vist ovenfor altid indebære en formal- og en betydningsanalyse og eller ofte – hvis der skal graves i dybden – en socialanalyse.

Børnetegningen:

Andreas er 6 år og har tegnet sine 'to' familier: Mor, papfar, sig selv i fodboldtrøje og nye lillesøster Klara, der selv kan stå.

Papmor, far og nye lillesøster Caroline, der ikke selv kan stå.
(NB: mænd har strithår, kvinder krøller)

Find andre eks. på billeder, malerier fotos osv. af familier og find frem til udtryksform og gengivelsesstrategi.

F.eks *Eckersberg: Det Nathansonske Familiebillede* (Google / www.artscandinavia.dk) Eller iscenesat fotografi/portrætter...

Praktisk undersøgelse og visualisering af emnet kunne f.eks være at dykke ned i familiealbummet eller pc-mappen med digibilleder af vennerne:

Opgave: find to eks. på to forskellige gengivelsesstrategier (GS). Analyser dem (formal- og betydningsanalyse), karakteriser og sammenlign dem mht GGS.

Fremstil derefter dit eget "familiebillede" vælg frit: teknik, udtryk osv.

Beskriv værket og forklar din egen GS –som udpeges vha. det formale udtryk . **Alt til portfolioen.**

Pga. copyrights er der ikke her i undervisningsmaterialet indsat kunstværker. Dem finder man selv og i sagens natur er mulighederne legio..

Herunder eks. på praktisk arbejde med GS – opstillinger og forskellige teknikker.

A2. EKS. PÅ ELEVOPGAVER: INTRO TIL BEGREBET GENGIVELSESTRATEGI ER (GS) i billedkunstundervisningen v. Vita Riis ©

At gengive og at gøre det på en bestemt måde ud fra nogle klare eller mindre klare overvejelser rører ved et centralt menneskeligt fænomen: Gengivelsesstrategier anvendes ikke kun i kunsten og af kunstnere. Der laves modeller, skemaer, diagrammer osv. af stort set alt, som mennesker oplever, får ideer til "ser" osv., og som mennesker mener at andre skal "se", opleve osv.

1. Skulptur: 3 fotos af samme skulptur.
Hvilke 3 gengivelsesstrategier bag fotoene?

Gengivelsesstrategier kan sammenlignes med retorik, dvs. strategisk kommunikation. Som sådan er det ekstra vigtigt at beskæftige sig med i dag, hvor mediedækning, reklamer, branding, spin og især visuelle udtryk ikke længere kan siges at være uskyldige meddelelser, men strategisk velresearchet og planlagt kommunikation.

F.eks. arbejder museer og anden udstillingsvirksomhed meget med gengivelsesstrategier når nye udstillinger eller udvalgte værker fra den faste samling skal udstilles eller kurateres, hvilket har stor betydning for hvordan tingene opfattes og afkodes af beskuerne/ publikum.

Strategierne bag udstillinger på Zoologisk Museum er sandsynligvis en anden end på Statens Museum for Kunst. Det kender vi allerede fra dengang Duchamps "Fontæne" i 1917 blev udstillet på et galleri. At noget udstilles på en bestemt måde, kan eksempelvis således gøre ikke-kunst til kunst – dengang som i dag.

Et eks. er også Lennart Nilssons fotos fra menneskets krop og indre udstillet på Fotomuseet på Brandts'. (foto: Rune Gade). Fotoet ligner et kunstværk fordi det er sat i ramme og udstillet på et museum m. skilt som andre kunstværker- men billedet er lægefagligt en æggestok og ikke et kunstværk.

(se flere eks på Google: Lennart Nilsson)

Find andre eks. på ikke-kunst, der gengives som om det kunne være kunst:

AT ARBEJDE MED GENGIVELSESTRATEGIER i billedkunst vil sige at undersøge og stille følgende spørgsmål:

1. **Hvordan og hvorfor** vi opfatter / oplever værket, kommunikationen som vi gør (gennem formalanalyse og konklusion vedr. udtrykket, den visuelle kommunikation)
2. **Hvilken strategi** der ligger bag gengivelsen, kommunikationen, **hvorfor den aktuelle strategi er valgt og af hvem.** (betydnings- og / eller socialanalyse)

Følgende eks. kan måske illustrere, hvad gengivelsesstrategier handler om – og hvordan det oplevede kan opfattes vidt forskelligt og ofte forkert:

En stor flot bil kommer kørende. Nogle vil tænke at der nok sidder en stor mand i bilen, andre at det tværtimod må være en lille mand. Virkeligheden kan være, at der er tale om en biltyv, der har brug for en hurtig bil. Det kan også være en kunstner, der er på vej med bilen til en kunst-event på Kgs. Nytorv.

Bilen kan her siges at være en gengivelsesstrategi (især i de to første tilfælde) som kan undersøges ud fra formale, sociologisk, psykologiske, (kunst)historiske, økonomiske, kommunikationsteoretiske osv. vinkler, hvis man vil vide, hvorfor nogen har valgt at køre i netop den slags bil, på dette tidspunkt. osv.

OPGAVE: intro til gengivelsesstrategier: (praktisk opgave se nr. 2)

Beskriv i grupper hvad du ser og hvordan du oplever følgende eks. på forskellige måder at gengive på - og diskuter hvilke strategier der kan ligger bag de aktuelle gengivelser, dvs. hvad vil afsenderen/’kunstneren’/ designeren først og fremmest videregive med sit værk. jfr. Spg. 1-2

1. **3 fotos af samme skulptur** (forrige side) – hvordan er fotoene forskellige og hvorfor?
2. **Praktisk opgave: 4 gengivelser af papirskulptur-** (næste side) hvordan er udtrykkene forskellige og hvad meddeles der noget om og hvorfor/ gengivelsesstrategien?
3. **Design: Legeredskaber forestillende dyr** – hvordan er dyrene gengivet og hvorfor?
4. **Design: 3 modeller af bænk, der viser designets forskellige materialeegenskaber** – Hvor mange andre måder kan et bænkedesign gengives på, ud fra hvilken strategi/ mål?

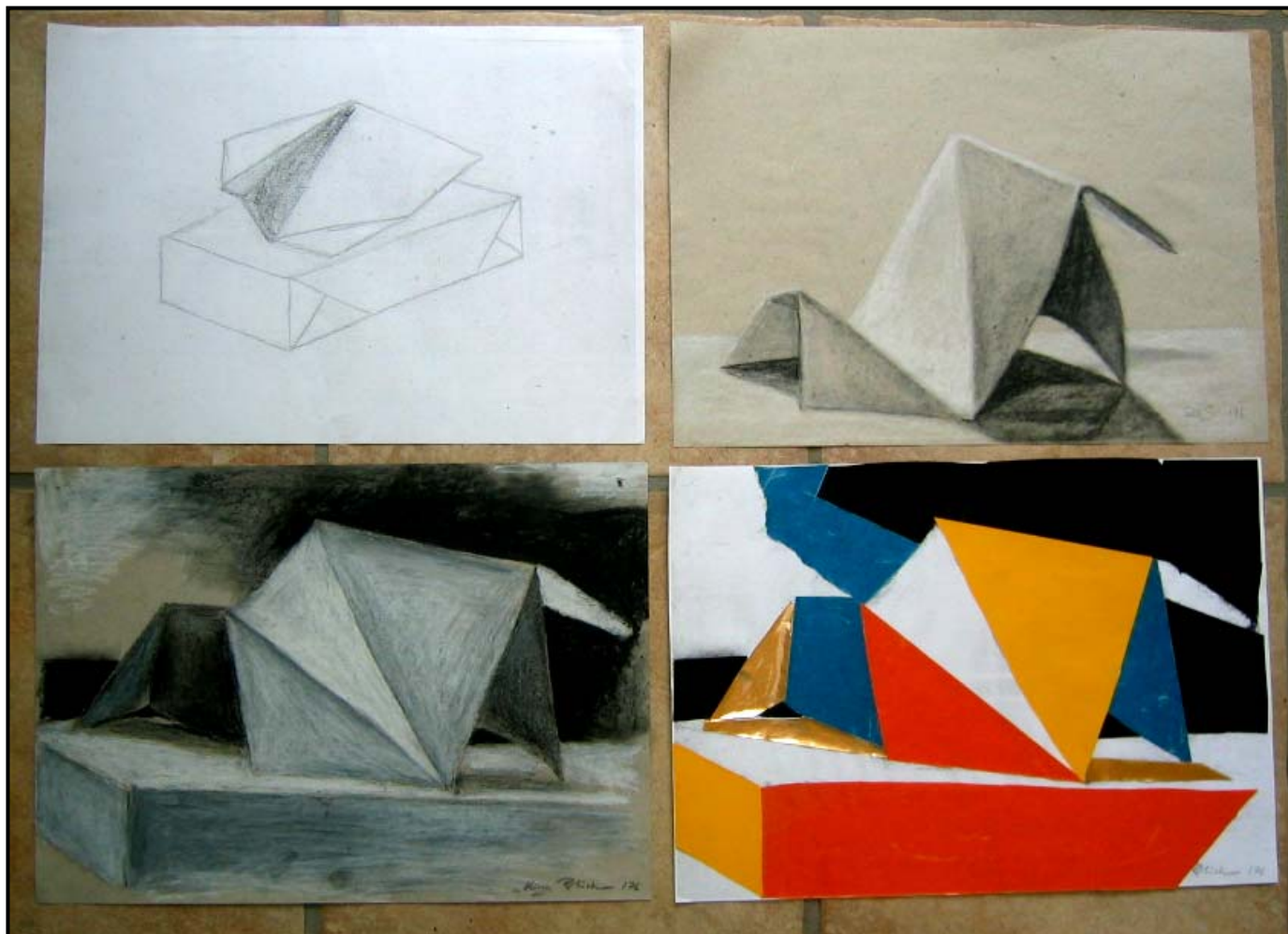

3. Design: foto af legeredskaber – gynger - der forestiller dyr.

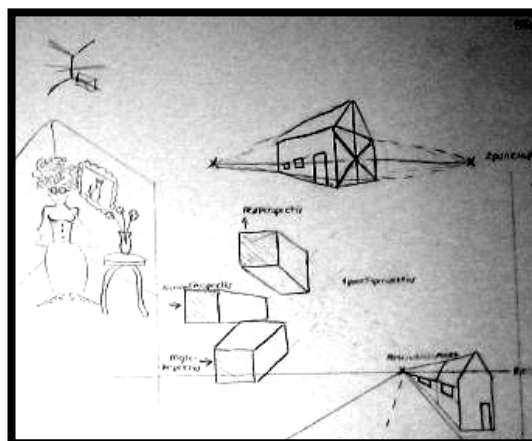
4. Design: 3 modeller af bænk, der viser forskellige materialeegenskaber af samme design

- 2. Papirskulpturer:** 4 gengivelser af papirskulptur: med blyant, sort/hvid kridt, farvecollage mm.
Praktisk opgave: Tegn foldet papirskulptur på pakkestabel (perspektiviske linjer!) m. blyant evt. m. krydsskravering, kridt på gråt papir som mellemtone, evt. tuschlavering og sidst (på fotokopi) en farvecollage, hvor de flade farveformer skal modvirke dybdeillusionen i billedet.
 (Ide fra: Bodil Høyer: "Tegning- tone, streg, mellemrum", Gyld.1993)

Forslag til teori vedr. gengivelsesstrategier:

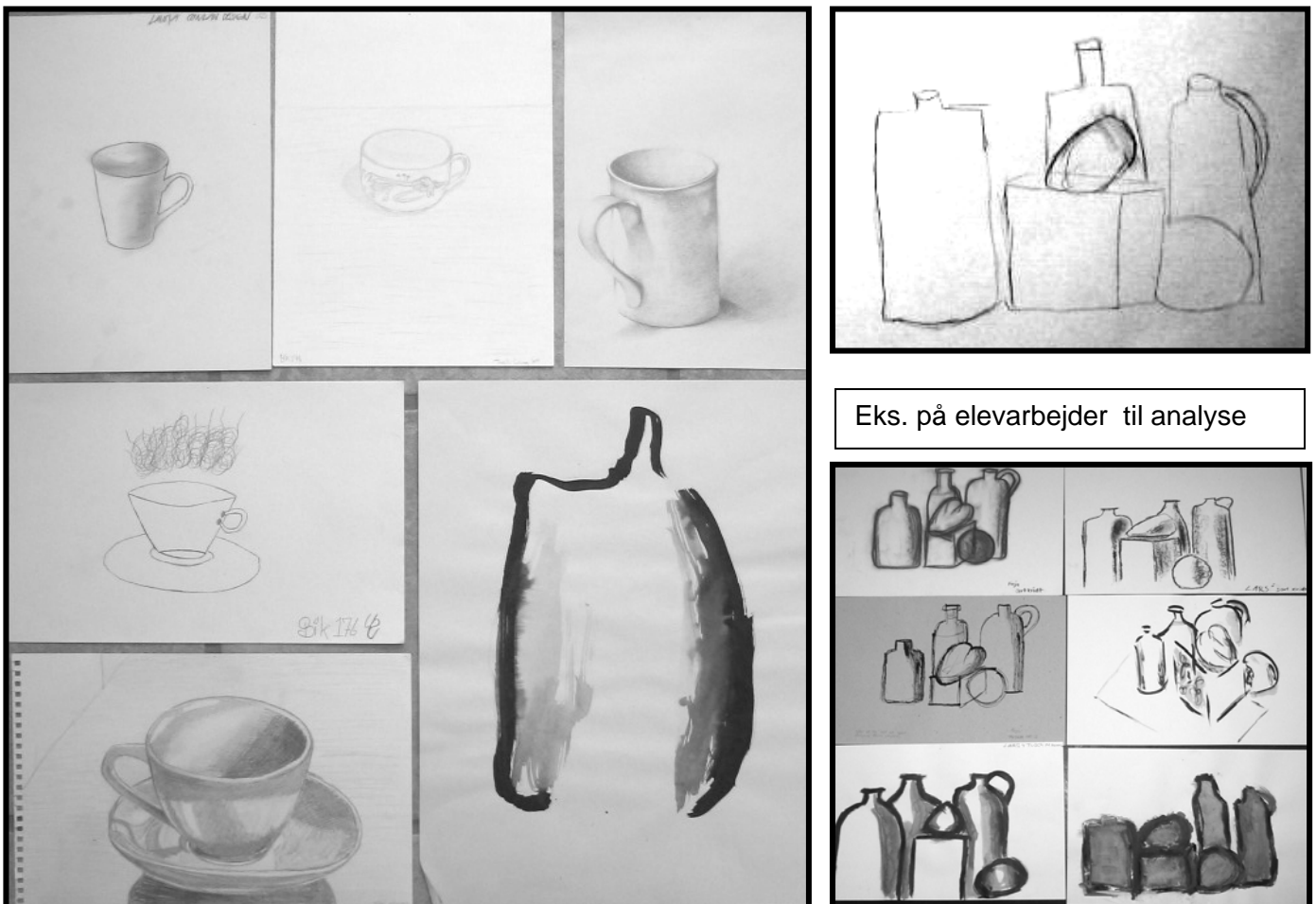
- 1. Artikel fra Politiken 1. juli 2007, Set i Ugen:**
 "556 billeder der mangler" af fotograf Jan Grarup
 Handler om hvordan fremstillingen/ gengivelsen af dræbte ved sekterisk vold i Irak kan udformes som sort diagram-grafik eller vha. virkelige fotos af lemlæstede lig. Her er gengivelsesstrategien afhængig af avisens eget valg og etiske regler på området
- 2. Udvalgte afsnit af "Hvorfor smiler Mona Lisa"**
 Af Søren Kjærup, RUC forlag 2004:
 Teori kap. 5-8 s. 75 – 126 om
Brug, sprog, syn / Perspektivet / Billedsprog og andre tegnsystemer / Billedet som sandhedsvidne / Ideer og forslag
- 3. Fra "Fotoavisen" (www.foto.undervisningsavisen.dk)** Per Volkver 'Hvad er et godt billede' m.fl. bl a. artikler om fotomanipulation og iscenesættelse.

B1. OPGAVERK TIL UNDERVISNING I GENGIVELSESTRATEGIER (GS) m. øvrige ideer v.Vita Riis ©

T E G N I N G: undervisningsforløb m. fokus på gengivelsesstrategier samt tegningens funktion, brug og udtryk fra tidligere tider til i dag.

- Mål:** Intro til gengivelsestrategier v. forløb i tegning / skitsering.
Viden om og analyse af tegningens/ skitsens funktion og udtryk fra før renæssancen til i dag. (eks. fra kunsthist. uv.bøger)
- Indhold:** Praktisk arbejde med forskellige tegne- og sort/hvidteknikker (objekter og opstilling)
Analytisk arbejde med formalanalyse af de praktiske resultater.
> beskriv hvilket udtryk og konkluder > hvilken formal strategi ligger bag dette.
Analytisk arbejde med udvalgte proff. tegninger fra før renæssancen til i dag
> hvad er tegningens funktion? - beskriv hvilket udtryk og konkluder vedr. gengivelsesstrategien:
Opsamling: Hvad har kunstnere til forskellig tid brugt tegningen/ skitsen til? - hvordan ser du og ved du det? eks. kunne tages fra : Leonardo/ Michelangelo – Rubens/ Ingres. – Constable/ Impressionisterne/ Degas – Seurat/ Cezanne – van Gogh/Matisse – osv – op til samtidens kunstnere: Julie Njor, Jasper Sebastian Stürup (se f.eks. www.susanneottesen.dk, og Clausens Kunsthandsel) osv.
- Position:** Ligger efter introforløb - iagttagelse, observation, tegning, skitsering af objekter mm. om det sete .
- Evaluering:** Ud fra forløbets mål – viden om brugen af gengivelsesstrategier + viden om tegningen/ skitsens (sort/hvide medium) udtryk og brug før og nu.
- Portfolio:** Evalueringen + egne praktiske kommenterede værker/ undersøgelser + 2-4 egne nye visualiseringer / proff eks. fra net eller kunsthist.bøger m. skriftl. GS- kommentarer.

SKULPTUR: undervisningsforløb m. fokus på gengivelsesstrategier-materialer og teknik v. Vita Riis ©

Mål: at undersøge forskellige skulpturelle teknikker og gengivelsesstrategier for at finde ud af hvilke formale og betydningsmæssige forskelle det resulterer i. Stilistisk går vi fra et naturalistisk/ mimetisk udtryk over figurativ abstraktion til et non-figurativt konkret og/ eller ekspressivt udtryk.

Indhold: Praktisk opgave i ler og andre materialer.

Opgaveforlæg: Gerhard Henning: Siddende pige (1936-38)

1. Lerskitse (30 min) af siddende kvinde (fotokopi eller model på bord)– *additiv metode/ modellering* (brug hænderne som redskab)
2. Lerskitse (30 min) med kantet lerslynge af siddende kvinde/ evt.foto – *subtraktiv metode* (ingen brug af fingre kun kantet redskab)
3. Derefter enten praktisk visualisering: a eller b – (eller eget researchmateriale> billedeks. på a og b).
  - a - Nonfigurativ skulptur m. formal inspiration fra siddende kvinde –
Materialer: skumpap, foamklods, pinde, tråd.
Arbejdsregel: skab en figur m. inspiration fra siddende kvinde, der er en abstraktion over figurens former. Figuren skal indeholde 2-3 slags formelementer: massivitet / flader/ strukturer- transparens (mass, plane, structure)
  - b -Ekspressiv udgave i ler eller andet 'ekspressivt' materiale – selvvalgt teknik og redskab.

Inspiration/ teori: Kubisme og Ekspressionisme

Ppt. eks. på hovedteknikker og udtryk inden for klassisk traditionel skulptur til nutidsformer.

Evaluering: beskriv de udførte skulpturers formale træk, samlede udtryk som resultat af teknik og materialer –hvilken gengivelsesstrategi + betydning (kunstnerhensigt)

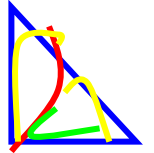
Portfolio: Find selv 2-3 eks. fra kunsthistorien på de tre gengivelsesstrategier til portfolioen

Læs fra: "Rum.tid.flade- projekter i billedkunst.", 6 sider om skulptur og nyere udtryk samt analyse.

Billedark om tidlig egyptisk, græsk klassisk skulptur til i dag.

fra "Når Ting bliver Kunst" Menneskefiguren s.182-186

fra "Maleriets Historie": om Kubisme s.92-94 + om Ekspressionisme s.86-88

Billedeks / elevarbejder: analysér formalt udtryk og diskuter hvilke gengivelsesstrategier der ligger bag eksemplerne.

ØVRIGE IDEER til opgaver m. fokus på gengivelsesstrategi.

a. Øvelse i analyse - spørgsmål:

Formalanalyse af tre udvalgte eks.på f.eks landskabsmaleri

- hvad kommunikerer de? - hvordan?

Gengivelsesstrategi: skaf viden om værkerne/ kunstnerne / tiden og find ud af strategien bag de forskellige udgaver af samme emne.

Forslag til eks: Landskab i middelaldermaleri/-freske – renæssance eller barokmaleri – klassicisme/ dansk guldalder eller naturalisme – impressionistisk/Monet – Cezanne / van Gogh / Nolde – dansk samtidskunst osv.

b. Praktisk opgave:

Analyser Noldebillede/ fx landskab m. gård: 'Lummer Aften' 1930 (Louisiana Revy dec.1986 s.52)

Praktisk undersøgelse / visualisering:

1. mal en naturalistisk udgave af Noldes billede (hvad skal du så lægge vægt på i gengivelsen?)
2. mal en impressionistisk udgave (øv først hvordan i småkitser) – fokus på hvad?
3. skab en abstraktion over Noldes motiv

NB: Eleverne skal have viden om de aktuelle periodeudtryk og – baggrundsmæssige facts.

Beskriv skriftligt de formale udtryk i de 3 praktiske visualiseringer og bestem gengivelsesstrategierne bag vha. betydningsanalyser.

c. Gengivelsesstrategierne bag 3 værker m. krigsmotiver:

- *Iwo Jima*, pressefoto af Joe Rosenthal, **1944**
- *War Memorial*, Arlington kirkegården i Washington, **1948**
- *Portable War Memorial* af Edv, Kienholz, **1968**

Analyser formalt og betydningsanalytisk (gerne også socialanalytisk > omstændighederne bag frembringelsen af de 3 værker) og bestem gengivelsesstrategierne.

SPØRGSMÅL: (eksamenslignende): Emne: Tegning/skitser

Ud fra arbejdet med tegningens/ skitsens udtryk og brug – dvs. dine egne praktiske eksperimenter og visualiseringer samt viden fra læste tekster og dine kommenterede eks. på tegninger fra ældre tid til nu ønskes følgende besvaret:

Gøre rede for tegningens billedkunstneriske funktion og brug ud fra 2-3 udvalgte portfolio-eks. fra Renæssancen, 1800-tallet og i dag.

Kom ind på forskelle og ligheder mellem gengivelsesstrategierne for tegningen og det endelige maleri vedr. et af de valgte eks.

Giv desuden kort et signalement / en karakteristik af tegnemediets brug og betydning i dag ud fra et par andre portfolioeks. (se evt. www.artnode.org/projects/100tegninger/)

Opgave i skriftligt at kommentere billedeks. vedr. Gengivelsestrategier

Du skal for hvert billede beskrive

1. *hvad forstiller billedet – motivet?*
2. *hvilket medium/ redskab har kunstneren anvendt*
3. *hvordan er det anvendt: dvs. hvordan har kunstneren arbejdet med redskabet/ teknikken/mediet? (tænk f.eks på hvordan det ser ud sammenlignet med et foto – forskelle?)- beskriv detaljer mm.*
4. *Hvordan arbejdet med billedelementer og komposition osv.*
5. Konklusion på formalanalyse: *hvad opnår kunstneren ved at arbejde med teknik og billedelementerne, som han/hun gør – hvilket udtryk fremkommer?*
6. Betydningsanalyse: *ud fra svarene her, hvorfor mener du kunstneren har udført sit billede på denne måde –dvs. anvendt den aktuelle gengivelsesstrategi? –og hvad har han/hun følgelig villet kommunikere/ sige dig med sit værk? Læs i den forbindelse om kunsthistorisk baggrund, kunstneren mm. for at konkludere på betydningsanalysen.*

B2. OPGAVERK TIL UNDERVISNING I GENGIVELSESTRATEGIER. m. øvrige ideer, planer osv. v. Sophie Holm Strøm ©

Gengivelsesstrategier i billedkunst med epokale nedslag i middelalderen, renæssancen og ekspressionismen v. Sophie H. Strøm

Mål:

- Efter forløbet har eleven kendskab til følgende gengivelsesstrategier, der overordnet tager udgangspunkt i hhv. øjet (det visuelt sansede og oplevede), følelsen (den indre psykologiske virkelighed og fantasien) og tanken (filosofi, fornuft og etik), hvor hovedvægten lægges på **følelsen og tanken**.
- Efter forløbet kan eleven beskrive de væsentligste periodemæssige træk ved **middelalderen, renæssancen og ekspressionismen** i forhold til konkrete billedeksempler i portfolio fra middelalderen, renæssancen og ekspressionismen.
- Eleven kan gøre rede for hvilken gengivelsesstrategi, der især kendetegner **billedeksempler i din portfolio** fra de forskellige epoker og sammenligne billedeksemplerne med de **visualiseringsopgaver**, eleverne har lavet i relation til det analytiske arbejde.
- Du kan analysere et visuelt materiale med udgangspunkt i dels den **socialanalytiske og formalanalytiske tilgang til middelalderen (– perspektiveret til samtidskunsten)** og samle resultaterne i en konklusion.
- Du kan analysere et visuelt materiale med udgangspunkt i dels en **formalanalytisk og socialanalytisk tilgang til renæssancen og ekspressionismen** og samle resultaterne i en konklusion.

Evaluerings:

Det er vigtigt at elevens arbejde, udvikling og selvevaluering tydeligt fremgår i portfolio, hvor arbejdet evalueres i forhold til de stillede opgaver. Eleven skal sørge for at redigere sin portfolio, så alle teoretiske og praktiske problemformuleringer, researchmateriale og opgaveløsninger tydeligt formidles. Gerne med supplerende billedmateriale som eleven selvstændigt finder og vedlægger portfolio.

TITEL PÅ FORLØB	Gengivelsesstrategier i billedkunst med epokale nedslag i middelalderen, renæssancen og ekspressionismen
Indhold/tekster/ materiale	<ul style="list-style-type: none"> • Lærerproduceret diasshow med billede og lyd om Shirin Neshat, iransk eksilkunstner – gengivelsesstrategi i samtidskunsten (overvejende tanke/ide) eller museumsbesøg eller lignende som optakt til forløb. • "Gengivelsesstrategier" i Billedkunst, s. 225-241. • Materiale om de epokale nedslag i kunsthistorien – fokus: middelalderen (ide), renæssancen (syn) og ekspressionismen (følelse) i <i>Fra magi til galleri</i>, s. 14-25 om middelalderen, i <i>Billedkunst</i> s. 106-110 om renæssancen og i <i>Fra magi til galleri</i> s. 119-120 om ekspressionismen • Øvelser og opgaver i gengivelsesstrategier, der knytter sig til tanke, følelse, og syn med hovedvægt på tanke og følelse • Analyseopgaver der primært knytter den socialanalytiske synsvinkel til samtidskunsten og middelalderen samt analyseopgaver der primært knytter den formalanalytiske

	synsvinkel til renæssance og ekspressionisme	
Omfang	februar til maj – 12 lektioner	
SÆRLIGE FOKUSPUNKTER		
Faglige mål	<p>Efter forløbet skal eleverne kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skelne mellem personlig kunstoplevelse og analytisk tilgang • forstå kunstfaglige tekster på et elementært niveau • analysere et visuelt materiale med udgangspunkt i den socialanalytiske tilgang til middelalderen (– perspektiveret til samtidskunsten) og samle resultaterne i en konklusion • analysere et visuelt materiale med udgangspunkt i en formalanalytisk tilgang til renæssancen og ekspressionismen og samle resultaterne i en konklusion • løse elementære visualiseringsopgaver i relation til det analytiske arbejde • beskrive de væsentligste periodemæssige træk ved middelalderen, renæssancen og ekspressionismen • kommunikere om og ved hjælp af visuelle udtryk også med inddragelse af it 	
Almene/ Kompetencemål	Epokale nedslag i kunsthistorien kan ses i sammenhæng med periodeinddelinger i andre hermeneutiske fag ex. dansk, historie og sprogfag	
Progression	Fra enkle øvelser til mere komplicerede og selvstændige opgaver	
VÆSENTLIGE ARBEJDSFORMER		
Produkter	Visuelle øvelser, opgaver og formidling vha. it	
Arbejdsformer	Klasseundervisning, kursusforløb, gruppearbejde, individuelt arbejde, skriftligt arbejde i portefolio.	
Forløbsplan - gengivelsesstrategier		
Gang	Plan	Bemærkninger
1.	<p>Små indledende visualiseringsøvelser vedr. (tanke – luk øjnene og tegn en fugl/en kvinde, følelse – tag farvekridt og tegn hvad du føler og øje – læg din hånd på bordet og tegn konturen så præcist som muligt)</p> <p>I forlængelse af øvelserne sammenfattes hovedpunkterne fra lektien om de 3 overordnede gengivelsesstrategier i <i>Billedkunst</i>, s. 225-241.</p> <p>(Perspektiverende mulighed - Overgang fra forløb om samtidskunst - Shirin Neshat - PowerPoint om hendes videoinstallationskunst (fokus på gengivelsesstrategi) – alternativt museumsbesøg med fokus på samtidskunst og gengivelsesstrategi.</p>	<p>Lektie: organisering af portfolio</p> <p>– sørg for at alle visualiseringsopgaver er lavet og alt materiale er vedlagt inkl. fotos af egne værker</p>

2.	<p>Elevsamtaler og gennemgang af portfolio</p> <p>Elevøvelse: At tegne er at se (se øvelsesvejledning nedenfor) <i>Før du begynder:</i> Brug blyant og papir – brug hhv. 5, 10-20, 30. min. pr. tegning</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>tegning:</i> Tegn et billede af en person – uden at se på nogen. (Der er altså ingen særlige krav eller anvisninger). <i>tegning:</i> Tegn et billede af en eller anden men kun hovedet, eller du kan tegne dig selv ved at bruge et spejl. <i>tegning:</i> "Omvendt tegning og brug af gitter" – du skal nu hjælpe dit øje til virkelig at se ved at snyde dit vanlige automatiske syn. Tegn et gitter på dit tegnepapir med en afstand på 2 cm til hver gitterlinje. Overfør celle for celle mens du lægger mærke til vinkler, former og streger. Prøv at lade være med at tænke over hvad formerne i de enkelte celler forestiller. <p>Først når du er helt færdig med tegningen, må du vende den om!</p>	<p>Lektie: <i>Fra magi til galleri</i>, s. 14-25 om middelalderen.</p>
3.	<p>Elevsamtaler og gennemgang af portfolio</p> <p>Gruppearbejde om middelalderen - Fra tanke til syn som gengivelsesstrategi i kunsthistorien – socialanalytisk synsvinkel (matrix-gennemgang)</p> <p>Arbejdsspørgsmål til Middelalderens epoke i kunsthistorien (ca. 1000-1500)</p> <ol style="list-style-type: none"> Hvad kendetegner middelalderens kirkebyggeri (s. 15-17)? Beskriv overliggeren i Mester Gotis portal – hvilke elementer indgår og hvorfor (s. 17-18)? Hvorfor ser døbefonten i Vester Egede ud som den gør (s. 18-19)? Hvad forestiller de to motiver på venstre del af Fjenneslevs kirkes triumfvæg (s. 20)? Hvilke tanker og ideer ligger bag denne udsmykning (s. 19-21)? Beskriv apsismaleriet i Sæby Kirke (s. 23). Hvilke elementer og ideer indgår i billedet? Saml resultaterne i en konklusion, der peger på hvilken gengivelsesstrategi, der ligger bag, og hvordan man kan se det i billedet. Hvem har interesse i en stærk kirke? – forklar med socialanalytiske briller hvorfor! (s. 23-24) Med udgangspunkt i de to kristusfigurer beskrives det begyndende skred i gengivelsesstrategi fra den tidlige til den sene middelalder – forklar dette skred! (s. 24-25) <p>NB. HUSK AT FINDE GODE BILLEDER PÅ NETTET OG I BØGER TIL DIN PORTFOLIO I FORHOLD TIL ALLE DE EMNER VI BEHANDLER – OG HVIS DU GÅR PÅ MUSEUM OG LIGN. PÅ DEN MÅDE SIKRER DU DIN PORTFOLIO EN PERSONLIG OG SELVSTÆNDIG PROFIL TIL EKSAMEN!!!!</p>	<p>Lektie: <i>Billedkunst</i> s. 106-110 om renæssancen</p>
4-5.	<p>Middelalderen og renæssancen som kunsthistoriske perioder - Fra tanke til syn som gengivelsesstrategi i kunsthistorien</p> <p>Analyseopgave</p> <p>Stikord til sammenlignende formalanalyse af relieffer/skulpturer fra middelalderen til renæssancen (Se evt. s. 75-77 i <i>Billedkunst</i>)</p>	<p>Lektie: <i>Fra magi til galleri</i> s. 119-120, om ekspressionismen og Kopi om Kandinsky fra maleriets historie eller kandinskys artikel om ren kunst</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Materiale / Overfladestruktur • Volumen og form / masse og rum /statisk, dynamisk, åben, lukket, stiliseret/forenklet, realistisk etc. • Hensigt? Episk, dramatisk og lyrisk skulptur <p>Konkluder på baggrund af jeres analytiske iagttagelser vedrørende skulpturerne særlige formelle træk/stil, hvilke epoker (middelalder/renæssance) skulpturerne tilhører og begrund hvorfor! (Se evt. Magi til galleri, s. 14-25 og Billedkunst s. 106-110)</p> <p>Diskuter hvilken gengivelsesstrategi der dominerer i de forskellige skulptureksempler (tanke, syn, følelse?) (Se evt. Billedkunst s. 225-241)</p> <p>Forklar på hvilken måde skulpturerne udtryksform/stil hænger sammen med epokenes samfundsstruktur, menneskesyn og magtforhold – hvad siger skulpturerne/reliefferne om den tid og det samfund de er skabt i? (fra formal til socialanalytisk synsvinkel) (Se evt. Billedkunst s.51-56)</p> <p>Visualiseringsopgave (for dem der er hurtige – hvilket i praksis var ingen...☺)</p> <p>Materialer: Papir, blyant og farvekridt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lav en kompositionsregistrering af et af de viste billeder fra henholdsvis middelalderen og renæssancen (enten fra powerpoint eller bøger) – fokus på billedopbygning – indfanget med blyantsstreg 2. Lav en farveregistrering et af de viste billeder fra henholdsvis middelalderen og renæssancen (enten fra powerpoint eller bøger) – fokus på farvevalg – indfanget i felter med farvekridt 	
6.	<p>Ekspressionisme som kunsthistorisk periode – følelse som gengivelsesstrategi</p> <p>Gennemgang af ekspressionisme som kunsthistorisk periode og læreroplæg om Kandinsky</p> <p>Elevøvelse: male til musik</p>	<p>Lektie:</p> <p>analyseopgave med formalanalytisk udgangspunkt til ekspressionistiske billedeksempler (Van Gogh, Nolde, Kandinsky)</p>
7-8.	<p>Formalanalyse og ekspressionisme</p> <p>Gennemgang af analyseopgave</p> <p>Elevopgave: abstraktioner / kompositioner (fra følelse til tanke, ide med udgangspunkt i øvelse i analytisk tegning fra Bauhaus)</p> <p>Øvelse fra Bauhaus i analytisk tegning</p> <p>- fra genstand til komposition</p> <p>Øvelsens formål: Opdrage til iagttagelse ikke bare af genstandenes ydre fremtoning og omrids, men sammenhængen af spændingslinjer og kraftfelter i genstandene, der bearbejdes til en selvstændig syntese.</p>	

	 <ol style="list-style-type: none"> 1. Grupperne laver en opstilling af genstande enten stående eller liggende afhængigt af hvilke typer af genstande, gruppen vælger. Tænk på at skabe en spændende komposition, der samtidig udgør en afbalanceret helhed. 2. Tegn en hurtig skitse med blyant af opstillingen stående på et stykke papir. Indtegn med blyant/farvekridt de vigtigste spændingslinjer og knudepunkter. 3. Til et nyt stykke papir overføres de vigtigste spændingslinjer og knudepunkter fra før med blyant, nye linjer og opdelinger af flader tilføjes, hvor det synes passende i forhold til kompositionen. Tildel fladerne helt eller delvist farver med tusch og akvarel (tempera). 4. Tag et nyt stort stykke papir og lav nu en selvstændig variation over dine 2 forudgående skitser med blyant, tusch, akvarel (tempera), du kan eventuelt gentage nogle af elementerne og tilføje nye. Tænk på at hele arket skal udfyldes. 	
9.	<p>Byvandring: på jagt efter gengivelsesstrategier Ex. Sct. Knuds Domkirke, iagttagelser, fotos, skitser, bevægelsesmønstre etc. Lav på baggrund af dine iagttagelser på byvandringen en visualiseringsopgave, hvor fokus som i øvelse fra Bauhaus er på abstraktion og den kreativ proces – fra syn til tanke/ide som gengivelsesstrategi</p>	<p>Fotos - valg af vinkel på større selvstændig opgave i gengivelsesstrategier</p>
10-12.	<p>Visualiseringsopgave i gengivelsesstrategi (Ex. detaljestruktur – grund med enkel farvepalet, overlejring af streg/figur i kontrastfarve el. tegne, skanne, bearbejde elektronisk, printe ud, tegne, klippe, klistre etc.)</p> <p>Evaluerings</p>	<p>Forklar den kreative proces i arbejdet fra syn til tanke/ide med udgangspunkt i de udstillede opgaver fra Bauhaus og byvandring</p>

Til brug for repetition af analytiske vinkler, gengivelsesstrategier, kunsthistoriske perioder og udtryksformerne (maleri, skulptur, installation og arkitektur) tog vi udgangspunkt i forskellige behandlinger af temaet krig i løbet af de sidste undervisningsgange.

E k s e m p l e r på eksamensspørgsmål i tilknytning til forløbet

Formalanalyse, gengivelsesstrategi, ekspressionisme

Vælg 3-4 billedeksempler fra din portfolio/bøger herunder mindst en visualiseringsopgave, som du kan bruge til at påvise ekspressionismens særlige formelle træk (ex. komposition, rum, lys, skygge, farve, maleteknik).

Saml resultaterne af dine analytiske overvejelser i en konklusion om den overordnede gengivelsesstrategi i ekspressionismen.

Til slut ønskes en vurdering af sammenhængen mellem værkeksemplerne og den ekspressionistiske periode (ex. den samfundsmæssige baggrund).

Gengivelsesstrategier

Vælg mindst 3-4 billedeksempler fra din portfolio herunder mindst en visualiseringsopgave, som du kan bruge til at påvise forskellige kunstneres og epokers brug af forskellige gengivelsesstrategier.

På grundlag af en præsentation, beskrivelse, analyse og fortolkning af værkerne ønskes en vurdering af gengivelsesstrategierne forskellige muligheder for at udtrykke mening.

Til slut perspektiveres til gengivelsesstrategierne epokale (periodemæssige) tilhørsforhold.

Middelalder som periode

Vælg mindst 3 forskellige billede, skulptur og/eller arkitektureksempler fra middelalderen.

Lav en præsentation, beskrivelse, analyse og fortolkning af værkeksemplerne med særligt fokus på middelalderens stilmæssige træk og kendetegn.

Giv til slut en vurdering af på hvilken måde værkeksemplernes udtryksform/stil hænger sammen med epokens gengivelsesstrategi samt samfundsstruktur, menneskesyn og magtforhold.

Egne visuelle eksperimenter kan inddrages i besvarelsen.

Gengivelsesstrategier

Med udgangspunkt i et udvalg af dine egne visualiseringsopgaver og en præsentation, beskrivelse, analyse og fortolkning af mindst 2 andre værker fra kunsthistorien skal du belyse 2 forskellige gengivelsesstrategier og vurdere deres mulighed for at udtrykke mening gennem det kunstneriske udtryk.

Giv til slut en vurdering af på hvilken måde værkeksemplernes udtryksform/stil hænger sammen med epokens samfundsstruktur, menneskesyn og magtforhold.

Tema – menneskeskildring

Med udgangspunkt i et udvalg af dine egne visualiseringsopgaver og en præsentation, beskrivelse, analyse og fortolkning af mindst 3 andre værker fra kunsthistorien ønskes en diskussion af den måde mennesket er blevet gengivet på.

Saml resultaterne i en konklusion med henblik på at forklare baggrunden for forskelle og ligheder i menneskeskildringerne – herunder anvendelsen af forskellige gengivelsesstrategier.